

QUÈ I COM AVALUAR

Què avaluar

SABER-NE MÉS

Per avaluar l'assoliment dels objectius didàctics que ens hem fixat, necessitem evidències d'aprenentatge, que caldrà analitzar per poder prendre decisions orientades a la millora.

Quan encarreguem una tasca a l'alumne, l'encàrrec porta implícita una producció, que serà el que avaluarem, perquè ens mostrarà què ha après i ens permetrà fer-li suggeriments de millora. La major part d'aquestes produccions tenen un format comunicatiu (oral, escrit o multimodal): un informe, una exposició oral, un pòster, una prova escrita, una memòria de projecte...

A través d'aquestes produccions de l'alumne, el docent determina el grau de consecució de les competències específiques de l'àmbit i, dins d'aquestes, dels objectius comunicatius. Els criteris d'avaluació han d'incloure tots aquests objectius de manera integrada, per permetre identificar què ha après l'alumne (i per a què) i quins aspectes poden tenir marge de millora, tant dels coneixements conceptuals i procedimentals com del discurs que ha emprat per comunicar-los.

És recomanable proposar activitats significatives i versemblants, que incorporin un context i un destinatari reals, que obliguin l'alumne a desplegar diverses

[habilitats comunicatives](#) i que permetin obtenir informació clara sobre si s'han assolit els objectius que ens havíem fixat i en quin grau.¹

D'altra banda, és bo que, al llarg del curs, encarreguem tasques molt variades, perquè no tots els alumnes es comuniquen de la mateixa manera i, per tant, si volem detectar els progressos en l'aprenentatge, hem d'oferir múltiples canals de comunicació —i no sols exàmens!— per garantir que l'alumne ens pot demostrar el que ha après.

Quins elements lingüístics avaluarem?

No cal avaluar tots els components lingüístics de les tasques que presenten els alumnes, només aquells que hem seleccionat com a objectius d'aprenentatge (i, per tant, hem treballat); ens cal ser selectius per ajudar l'alumnat a focalitzar en què han de centrar-se.

En el cas que els alumnes estiguin aplicant un aprenentatge que s'ha començat a treballar en una altra matèria (per exemple, han après a fer una exposició oral a classe de llengua) i, especialment, si es desprèn d'un acord de centre, avaluarem la transferència d'aquest aprenentatge al context de la nostra matèria.

Quan avaluem un text —oral o escrit— en el marc d'una disciplina no lingüística, hem de tenir present que tan important és la forma (com es diu) com el contingut (què es diu). Pensem, per exemple, en l'avaluació d'una comunicació oral: ens podem preguntar si és competent comunicant oralment una persona que té molta expressivitat però que el que diu no és correcte. De la mateixa manera, quan es plantegen els criteris per avaluar un escrit, a vegades es pensa més en els relacionats amb l'ortografia i la puntuació que no pas en aquells que fan que el coneixement que s'està aprenent estigui ben expressat.

Ja fa anys, Veslin (1988), per compartir els criteris d'avaluació amb l'alumnat, distingia entre els de realització del text i els que serien propis, en el seu cas, d'un text científic:

¹ Consulteu els PSM [Ajustar l'encàrrec](#) i [Dissenyar activitats productives](#).

2

OBJECTIU:		
INTERPRETAR CIENTÍFICAMENT ESDEVENIMENTS PER ESCRIT		
	Què he de fer?	Com sé que està ben fet?
PERQUÈ S'ENTENGUI L'ESCRIT	Tenir clar l'objectiu, a qui va destinat el text i si s'escriurà manualment o amb l'ordinador	<ul style="list-style-type: none"> • S'ha planificat l'escriptura del text i s'ha dissenyat un esquema sintètic. • El text respon a l'objectiu i s'apliquen els gèneres discursius idonis. • Té en compte qui el llegirà perquè es pugui entendre. • No es diu res que no estigui relacionat amb l'objectiu.
	Posar un títol	<ul style="list-style-type: none"> • Sintetitza l'objectiu i el contingut. • És suggeridor.
	Ordenar les parts del text	<ul style="list-style-type: none"> • Es diferencien clarament les parts que tenen finalitats comunicatives diferents. • En cada part es recullen idees i fets necessaris per a la interpretació i es relacionen.
	Revisar si es recullen les idees importants	<ul style="list-style-type: none"> • Es parla inicialment de la finalitat de l'escrit. • La conclusió indica si s'ha donat resposta a l'objectiu. • S'inclouen quadres, taules, gràfics..., que sintetitzen dades i/o idees.
	Revisar la redacció	<ul style="list-style-type: none"> • Les frases estan ben construïdes. • La puntuació i l'ortografia són correctes.
PERQUÈ SIGUI CIENTÍFIC	Citar els esdeveniments	<ul style="list-style-type: none"> • Es recullen en el text els necessaris i suficients. • Es presenten com a fets. • Es descriuen sense errors. • Si es considera adient, s'acompanyen de dibuixos, esquemes, taules..., que faciliten la lectura.
	Fer referència a les idees necessàries per a la interpretació	<ul style="list-style-type: none"> • Es presenten les idees, només les necessàries. • S'exposen en una seqüència lògica. • S'utilitzen termes (substantius, verbs) que tenen sentit des de la ciència. • No es confonen amb els esdeveniments.
	Relacionar els esdeveniments i les idees	<ul style="list-style-type: none"> • Les idees incloses permeten interpretar els esdeveniments. • Es relacionen els fets i les idees: <ul style="list-style-type: none"> • de manera juxtaposada, o • establint relacions causals, o • aplicant de manera idònia el model teòric de referència.

Diferenciar les interpretacions personals de les que tenen un fonament científic

- Cap opinió personal es presenta com a coneixement científic.

Taula de criteris d'avaluació d'un text científic (interpretatiu). Adaptació elaborada per Neus Sanmartí a partir de la proposta de Veslin (1988) plantejada per a 5è de primària.

L'objectiu d'avaluar la capacitat de comunicació des de les matèries és que els alumnes, al parlar i escriure, siguin capaços d'analitzar i aclarir el seu pensament, de sintetitzar les seves idees i de construir un discurs que d'altres puguin entendre (Exploratorium, 2015). Cada camp de coneixement té el seu llenguatge i apropiar-se'n vol dir fer-se seves les maneres de parlar i escriure que té la comunitat científica. Per tant, els criteris d'avaluació hauran de possibilitar que l'alumne reflexioni sobre com millorar l'expressió de les idees, que sovint passa per identificar què caracteritza una descripció, explicació, argumentació, demostració..., com utilitzem els verbs i els connectors i, tot plegat, vinculat als gèneres discursius.

BIBLIOGRAFIA CONSULTADA:

Us convidem a llegir aquests títols de referència per ampliar la informació:

- CALVET, M. (1997). "La comunicació escrita en el treball experimental". *Alambique: Didáctica de las Ciencias Experimentales*, 12, 63-74.
- DOMÈNECH, J. [Rúbrica d'un sol punt per avaluar pòsters científics escolars](#). [Consulta: 20/11/2021]
- EXPLORATORIUM (2015). [Science Writing: A Tool for Learning Science and Developing Language](#) [Consulta: 16/02/2022]
- Responding to writing: Teacher to Student. <https://www.learner.org/series/write-in-the-middle-a-workshop-for-middle-school-teachers/workshop-6-responding-to-writing-teacher-to-student/> [Consulta: 20/11/2021]
- SANMARTÍ, N. (2019). *Avaluar i aprendre: un únic procés*. Barcelona: Octaedro Editorial.